

Zapraszam

uczniów szkół podstawowych, ale również starsze dzieciaki i dorosłych — wszystkich, którzy lubią sobie łamać głowę i bawić się słowem. Dzieją się tutaj rzeczy zagadkowe, a to znaczy, że znaleźć tu można mnóstwo przeróżnych zagadek, czekających na rozwiązanie. Są rebusy i kalambury, anagramy i palindromy, homonimy i zadania niespodzianki. Brzmi to może tajemniczo, ale myślę, że zadania okażą się przyjazne i zabawne. Rozwiązywanie ich to przyjemne łamanie głowy, a ile radości z sukcesu!

Jestem autorem bajek, piosenek i zagadek dla dzieci wydanych w książkach i na płytach, a także rebusów, kalamburów i krzyżówek publikowanych w czasopismach oraz pomysłodawcą i prowadzącym warsztaty twórcze „I ty możesz zostać bajkopisarzem”. Wydanych zostało już sześć książek ze zbiorami bajek, których autorami są młodzi uczestnicy warsztatów. Tytuł jednej z książek, brzmi — „W bogactwie myśli, bogactwo słów”. Myślę, że tę piękną sentencję warto zapamiętać. Podczas tych twórczych warsztatów bawiliśmy się słowem, rozwiązując zagadki w postaci miniaterek literackich, a także rebusy. Sporo pomysłów zagadek zawartych w tutaj, powstało właśnie podczas tych spotkań. Bardzo pomogli mi autorzy opowiadań bajkowych, wydanych po spotkaniach na Warmii i Mazurach w książce „Pora na bajkę nad jeziorem”.

Przedstawiam Wam książkę z zagadkami i specjalnymi zadaniami do rozwiązywania. Takie rebusy, kalambury i inne zagadkowe krótkie formy literackie układano podczas rodzinnych wieczorów, co dawniej, kiedy nie było telewizorów, tabletów czy smartfonów, było częstą i dobrą rozrywką. Chcecie poznać kilka zagadek, jakimi bawiono się dawno, dawno temu? Proszę bardzo:

Gdy brzuszysko z karkiem skłoni,
główka stale łezki roni

Nie zegar — a bije,
bije — a nie żyje,
kto do niego przyjdzie,
nie ucieka, a pije

Samogłoskę w drugą włóż,
oto imię moje już

Spróbujcie zgadnąć, a jeśli się nie uda, to odpowiedzi na wszystkie zagadkowe zadania znajdziecie na ostatnich stronach. Wy też możecie układać własne rebusy i zagadki. Gorąco namawiam!

Marek Samselski

ZADANIA do rozwiązywania

REBUS

to łamiętówka składająca się z rysunków, a także pojedynczych liter i znaków. Rozwiązanie polega na odczytaniu zaszyfrowanego hasła. Rebusy układali wielcy artyści i pisarze, jak na przykład Leonardo da Vinci, czy Mark Twain, autor przygód Tomka Sawyera. Da Vinci szyfrował swoje odkrywcze myśli za pomocą rysunków albo pismem dającym się odczytać za pomocą lustra. Twain bawił adresatów swoich listów, zastępując pisane zdania rebusami.

Uwaga! — jeśli w naszych rebusach wystąpi litera, zawsze odczytać ją trzeba jako część rozwiązania tak, jak ją wymawiamy — np. „k” jako „ka”.

KALAMBUR

to żartobliwa gra słów, zagadka słowna, jego nazwa pochodzi z języka francuskiego. Klasyczny kalambur, to wierszowana zagadka; w jego pierwszej części odgadujemy wyrazy, opisujące fragmenty rozwiązania, które opisuje część drugą. Na przykład:

Na Księżyc odbył się z lądowaniem
(i stanęła na Księżycu ludzka stopa)
niewysoko
z wieżą kontrolną,
by nie lądować na nim „na oko”

W pierwszej części wierszyka odgadujemy - „lot” oraz „nisko”, które dają rozwiązanie - „lotnisko”, o czym zaświadcza druga część wierszyka.

ANAGRAM

to wyraz powstały przez przestawienie liter innego wyrazu, na przykład: „pralka” — „kapral”. Nazwa anagram pochodzi z języka greckiego, ana — nad, gramma — słowo. Anagramami mogą być całe zdania, mające przestawione sylaby. Anagramami szyfrowali swoje odkrycia wielcy uczeni i odkrywcy, na przykład Galileusz. Waszym zadaniem może być też ułożenie wyrazu lub hasła z liter, jakie określają to, co przedstawia rysunek. A rozwiązanie anagramu wierszowanego polega na wpisaniu dwóch, a czasem nawet trzech wyrazów, składających się z tych samych, poprzestawianych liter.

HOMONIM

to wyraz, które brzmi tak samo jak inny wyraz, ale jeden i drugi mają zupełnie inne znaczenie; na przykład: „myli się” — nie ma racji, „myli się” — brali przysznic. Zdarzają się homonimy złożone z kilku wyrazów, czyli związki wyrazowe. W krótkich wierszykach będziemy w wolne miejsca wpisywać wyrazy będące homonimami.

SYNONIM

to wyraz o podobnym znaczeniu, bliskoznaczny. Oczywiście może brzmieć zupełnie inaczej, jednak często potrafi na przykład pełniej i celniej określić jakąś właściwość. Profesor Jan Miodek we wstępie do „Słownika synonimów” wręcz nawołuje do korzystania z bogactwa słów. Jakże nas takie korzystanie wzbogaca! Jeśli ktoś nam się podoba, mówimy że jest — fajny. A można określić bliżej zalety tego kogoś? Mamy w polskim słownictwie — czarujący, ujmujący, sympatyczny, przyjacielski, kumplowski, równy, urokliwy. Czy można inaczej określić kogoś mądrego? No tak, może być to osoba niegłupia albo łębska. Ale jest o wiele więcej wyrazów bliskoznacznych słowu — mądry.

Znajdziecie tutaj zadania, polegające na szukaniu synonimów.

PALINDROM

Nazwa pochodzi od greckiego słowa „palindromeo” — biec z powrotem, a oznacza słowo lub wyrażenie tak samo czytane od lewej do prawej, jak i od prawej do lewej; na przykład: „sos”, „kobyła ma mały bok” albo „a to kanapa pana kota”.

W zadaniowych tekstach o nazwie palindrom, będzie miejsce na wpisanie słów, które tak samo się czyta od lewej do prawej, jak i z powrotem.

Kolekcjonerem palindromów był Julian Tuwim. Zabawy ze słowem opisał w książce „Pełną dębą”. W niej można znaleźć piękny palindrom autorstwa Tuwima.

Oto on: „Amor gada... park... sioło... kwiat... i wonna łez rosa na ulu. A nas orzeł, Anno, wita i wkoło iskra pada. Grom! A!!!”

Prawda, że piękny? Dla tych, którzy próbują układać palindrom, rada — trzeba zacząć od litery w samym środku i dodawać po identycznej literze z prawej i lewej.

REBUSY

1. Specjał na torcie

Liczba wyrazów: 1

2. Na pewnej wyspie,
najdłuższy w Europie

Liczba wyrazów: 3

3. Naczynie z pewnym zmysłem Liczba wyrazów: 3

4. Właściwości radości Liczba wyrazów: 4

